

Ústav světových dějin

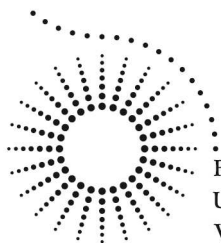
Oponentský posudek bakalářské práce

KREJČÍ, Pavel, *Bývalé německé kolonie a politika appeasementu v letech 1933–1939*,
Bakalářská práce, ÚSD FF UK v Praze, Praha 2011, 79 s. rkp.

Předložená bakalářská práce Pavla Krejčího představuje především analýzu britské politiky appeasementu v 30. letech 20. století vůči Německu se zvláštním zřetelem k jeho bývalým africkým koloniím, které ztratilo po 1. světové válce a jež spravovaly vítězné dohodové státy jako mandátní území Společnosti národů. Hned v úvodu je třeba vyzdvihnout skutečnost, že předložená bakalářská práce představuje svým rozsahem a zaměřením v českém prostředí nejen zajímavou, ale i přínosnou analýzu koloniálního appeasementu, jehož rozměr a význam pro politiku 30. let 20. století není dosud badatelsky zcela analyzován a jednoznačně interpretován. Pavel Krejčí dle mého názoru předložil po odborné stránce velmi slušnou práci, jež rozhodně přispěla k bližšímu poznání britského koloniálního appeasementu.

Bakalářská práce Pavla Krejčího je rozdělena do šesti kapitol (překvapivě jsou číslovány úvod, závěr a seznam pramenů a literatury) a reálně pěti podkapitol. V úvodu Krejčí analyzuje použité metodologické postupy, bibliografii a vydané prameny, jež použil při své práci. Druhá kapitola představuje komplexní uvedení do problematiky britsko-německých koloniálních vztahů od 80. let 19. století do konce 1. světové války, tj. období kdy existovala německá koloniální říše, se zvláštním zřetelem k německým africkým državám (Německá východní Afrika, Německá jihozápadní Afrika, Togo a Kamerun). Ve třetí kapitole se věnuje vzniku a vlivu německého koloniálního hnutí a problematice bývalých německých kolonií jako mandátů Společnosti národů během éry Výmarské republiky. Čtvrtá kapitola, kterou považuji za jádro práce a z badatelského hlediska za nejprínosnější, zevrubně analyzuje postavení bývalých německých kolonií v britské politice appeasementu po nástupu Hitlera k moci až do vypuknutí 2. světové války.

V závěru Pavel Krejčí hodnotí vytyčené cíle práce a dochází k logickému zhodnocení,

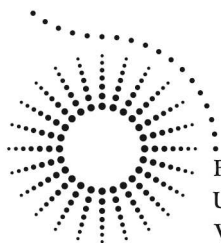

Ústav světových dějin

že „koloniální appeasement byl součástí obecné politiky usmiřování“, který vystupuje do popředí v souvislosti s debatami o revizi versailleského systému v 30. letech 20. století, ačkoli se Hitler primárně zaměřoval spíše na „životní prostor“ ve východní Evropě, a proto byl jeho zájem o bývalé německé kolonie, které byly oproti některým britským územím výrazně méně rentabilní, spíše marginální.

Stylistická a jazyková stránka práce Pavla Krejčího dosahuje slušné úrovně, ačkoli se v ní vyskytují drobné věcné chyby a překlepy (str. 73 „Streseman“ správně „Stresemann“, str. 64 „Lloyda george“ správně „Lloyda George“, str. 73 „Mittleafrika“ správně „Mittelafrika“ aj.). V případě používání pojmů jako dominium a impérium bych doporučoval psaní s malým písmenem (str. 40). Biografické medailonky osob v poznámkách pod čarou jsou jistě v případě málo známých osob velmi užitečné, přesto soudím, že v případě Benita Mussoliniho jsou nadbytečné (str. 44). Dalším nedostatkem je velmi častá až systematická nedůslednost v umístění poznámek za interpunkcí, zejména za čárkou uprostřed věty. Krejčí v některých pasážích a zejména v poznámkách pod čarou takřka systematicky nerozlišuje rodné jméno od pomlčky (str. 14: 1870-1914; 1815 –1898; str. 15: 1813 – 1873; str. 16: 1856 - 1918; str. 55: britsko -německé aj.). Současně bych doporučoval autorovi, aby věnoval ve své příští práci větší pozornost poznámkovému aparátu a vyvaroval se častých chyb, z nichž drobnější představuje nejednotnost psaní velkých a malých písmen u anglicky psaných publikací. Dále jsem v poznámkách pod čarou obtížně hledal nějaký systém citování již jednou použitých publikací (kupříkladu poznámky č. 307–310), používání „tamtéž“ a další drobné překlepy (nadbytečné či chybějící mezery, tečky a čárky). V seznamu použité literatury a pramenů lze nalézt rovněž drobné chyby, kupříkladu odbornou studii *Colonial Appeasement* nenapsal Louis W. Roger nýbrž William Roger Louis. Pokud je seznam literatury strukturován s celými křestními jmény autorů, měly by se tudíž nacházet u všech, nikoli jen výběrově (str. 78 autor František Stellner).

Nemalou výtku však mám ke struktuře použité literatury v druhé kapitole, jejímž cílem je uvedení do problematiky britskou-německých koloniálních vztahů do konce 1. světové války. Osobně soudím, že nebylo šťastné jí v nemalé míře badatelsky opřít o publikace Václava Dršky, Aleše Skřivana a Františka Stellnera *Kapitoly z dějin*

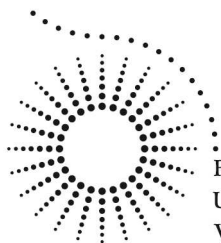
Ústav světových dějin

mezinárodních vztahů 1648–1914 a Pavla Běliny, Marka Pečenky a Dagmar Moravcové *Kapitoly z dějin mezinárodních vztahů 1914–1941*, které mají charakter spíše vysokoškolských učebnic než odborných monografií, i když jsou přesné a přehledné, a Jaroslava Césara *Britská říše v období imperialismu (1870–1945)*, která je sice z faktografického a odborného hlediska kvalitní, přese všechny klady stále zůstává poplatná době svého vzniku. Neopatrné čerpání informací z této práce následně vede k používání subjektivně zabarvených, nepřesných, či dobově poplatných, spojení (termínů) v textu, kupříkladu jako „právě v této době probíhá další velké dělení dosud nezabraných území, tentokrát s centrem zájmu v Africe, kde se nacházela nejtučnější kořist“ (str. 14, poznámka č. 5), „...počaly se drát k dosud nezabraným oblastem“ (str. 19, poznámka č. 34) nebo „Anexí obou búrských republik skončila pro Británii éra koloniální expanze. K britské imperiální říši nebyla v následujících letech připojeny další významnější území.“ (str. 24, poznámka č. 77).

V Africe se z ekonomického hlediska rozhodně nenacházely nejbohatší („nejtučnější“) kolonie; až na několik výjimek byly výnosy z většiny afrických držav (po odečtení nákladů na koloniální správu) na hranici rentability. Současně není přesné, že území Britské impéria bylo od konfliktu s Búry neměnné. Za další rozšíření lze určitě považovat správu mandátních území Společnosti národů, které Britové vnímali jako nedílnou součást svého impéria, ačkoli se jednalo o teritoria, jež nepojily s mateřskou zemí společné politické závazky a věrnost Koruně; kupříkladu Jihoafrická unie po dlouhá desetiletí považovala bývalou Německou jihozápadní Afriky za integrální součást (provincii) svého území.

Pro analýzu britsko-německých koloniálních vztahů do konce 1. světové války by bylo podle mého soudu vhodnější použít kolektivní monografii, kterou editovali přední historici Prosser Gifford a William Roger Louis, *Britain and Germany in Africa: Imperial Rivalry Colonial Rule* (New Haven 1967), práce Williama Leonarda Langer *European Alliances and Alignments 1871–1890* (New York 1931) a *The Diplomacy of Imperialism 1890–1902*, 2nd Ed., (New York 1951) nebo monografii Nialla Fergusona *Britské impérium: Cesta k modernímu světu* (Praha 2007), které jsou v Praze dostupné.

Navzdory výše zmíněným výtkám je třeba vyzdvihnout skutečnost, že Pavel Krejčí

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav světových dějin

svou práci založil nejen na české odborné literatuře, ale i na anglicky psaných pramenech (diplomatická korespondence, deníky) a sekundárních zdrojích. Jistá slabina, které si je však Pavel Krejčí vědom, tkví v absenci německy psaných zdrojů, protože v německé historiografii se problematika bývalých německých kolonií těší nemalému badatelskému zájmu. Vzhledem k tomu, že předložená bakalářská práce splňuje všechny požadavky, kladené na tento typ studentské kvalifikační práce, navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze, 1. srpna 2011

PhDr. Jaroslav Valkoun

Ústav světových dějin FF UK v Praze